

Bc. Jana Žežulková

Citoslovce ve španělštině a češtině s přihlédnutím ke katalánštině

Oponentský posudek diplomové práce

Práce Bc. Jany Žežulkové se zevrubně zabývá tématem španělských interjekcí a jejich českých protějšků. Členění práce odpovídá obvyklému úzu: nejprve jsou představena teoretická východiska bádání, druhá část je sledem případových studií zpracovaných na paralelním korpusu *InterCorp*.

Teoretická část je rozsáhlá (tvoří zhruba polovinu celé práce) a podrobně čtenáře seznamuje s různými hledisky, z nichž je možné zkoumat citoslovce. Chtěla bych na tomto místě vyzdvihnout množství sekundární literatury, s níž se autorka seznámila, a především šíři možných hledisek, která při svém popisu interjekcí bere v úvahu. Autorka systematicky popisuje morfologická, syntaktická i fonologická specifika citoslovcí, zabývá se jejich sémantikou a pragmatikou, včetně role, kterou zastávají v rámci obecné teorie jazykového znaku. Tato část je také velmi dobře strukturována, informace na sebe logicky navazují a autorka prokazuje svou schopnost porovnávat mezi sebou jednotlivé teorie a hledat u nich shody a rozdíly. Snad jen škoda, že zde nevyjadřuje více i vlastní názor na danou oblast a nezaujímá k ní stanovisko. Jsem si však vědoma, že toto je vzhledem k povaze zkoumané problematiky velmi obtížné.

Poslední kapitola teoretické části je věnována vyčerpávajícímu přehledu klasifikace citoslovcí ve španělské tradici. Zde autorka opět vychází ze sekundární literatury, jednotlivé přístupy mezi sebou porovnává a výstižně shrnuje jejich hlavní body. Mohla by se zde opět nabízet otázka, zda tato část není příliš výčtová a neprospěl by jí i autorčin úhel pohledu, na druhou stranu tu však Jana Žežulková dokazuje dobrou orientaci v sekundární literatuře a předkládané informace mohou být zajímavé i pro čtenáře, který se s problematikou španělských citoslovcí setkává poprvé.

Větší výhrady mám pouze ke způsobu citování, který poněkud nešťastně kombinuje poznámky pod čarou a závorky (v celé práci je jednotný, ale neodpovídá obvyklé úpravě). K formální podobě citací ještě podotýkám, že tyto se běžně neuvádějí kurzívou, od okolního textu se odsazují pouze rozsáhlejší pasáže (nad 3 řádky) a tyto se pak neuvádějí v uvozovkách. U všech španělských a katalánských citací dále chybí český překlad. Způsob citování pro mne také není vždy zcela přehledný. Na několika místech není jasné, co přesně je předmětem citace a zda se jedná o citaci přímou, nebo převzatou

(viz např. poznámky pod čarou č. 45, 47, 48, 53, 67...). Poněkud problematický je pro mne i počet citací z druhé ruky v kapitole 9; u relativně snadno dostupných obecně lingvistických děl (Austin, Searle, Sperber a Wilson) by bylo na místě citovat podle originálu.

V praktické části práce se autorka věnuje analýzám vybraných citoslovcí v paralelním korpusu *InterCorp*. Tyto kapitoly jsou také přehledné a přinášejí mnoho zajímavých informací a postřehů. Podnětné jsou zejména autorčiny úvahy o funkci jednotlivých interjekcí a možnostech jejího převedení do češtiny. Vzhledem k charakteru zkoumané problematiky a velké šíři českých protějšků je zcela na místě, že se ve většině případů jedná o analýzy kvalitativní a autorka záměrně upouští od systematictější typologie českých protějšků a jejího kvantitativního zachycení. Vždy navíc uvádí frekvenci daných citoslovcí podle i.p.m a přináší základní (dle mého názoru naprosto dostačující) číselné shrnutí toho, kolikrát byla interjekce do češtiny nějak přeložena. V této části jsem pouze nepochopila, co přesně autorka zařazovala do kategorie „šumy“, mohla by toto rozvést u obhajoby? Podrobnější čísla by patrně byla na místě u analýzy provedené na *Araneum Hispanicum Maius*, kde se autorka zabývá pozicí interjekce *eh* v rámci věty (str. 55-56), informace, že „koncová pozice je podstatně častější“, je dosti vágní. Bez ohledu na tuto drobnost je však praktická část věnovaná španělštině dobře a pečlivě zpracovaná a mohla by sloužit i jako příručka pro zájemce o sémantiku španělských interjekcí.

V rámci korpusových analýz se autorka vyjadřuje i k situaci v katalánštině. Oceňuji, že si je vědoma toho, že pracuje s relativně omezeným materiálem, na jehož základě lze jen obtížně vyvozovat závěry, a že předkládané teze jsou formulovány střízlivě. Jako poněkud problematická se může jevit analýza českých protějšků katalánských citoslovcí, která nebere v potaz jazyk originálu. Autorka toto přiznává, důvody, pro které korpus neomezovala jen na katalánské originály, jsou pochopitelné, přesto by patrně bylo na místě, vzít v úvahu také originál, na jehož základě byla komentovaná konstrukce překládána do češtiny a katalánštiny.

Krom výše zmíněných výhrad ke způsobu citování nenacházím v práci závažnějších formálních nedostatků. Je připravena pečlivě, s minimem překlepů, pouze v první kapitole a v resumé bylo opomenuto zarovnat text do bloku.

Námět k obhajobě:

Na několika místech práce autorka hovoří o modálním významu citoslovcí. Není mi však zcela jasné, co jí míní, respektive, jaká je autorčina definice modálního významu?

Jako celek považuji práci za zajímavou, autorka v ní prokázala schopnost orientace v rozsáhlé sekundární literatuře, interpretace jazykového vzorku i solidní znalost španělštiny a katalánštiny. Práce dle mého názoru odpovídá všem požadavkům kladeným na studenty navazujícího magisterského studia, doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

V Praze 6. června 2016

PhDr. Dana Kratochvílová, Ph.D.